

**МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ЎНІВЕРСІТЭТ
ФІЛАЛАГІЧНЫ ФАКУЛЬТЭТ
Кафедра беларускага мовазнаўства**

Анатацыя на дыпломную работу

**МОЎНЫЯ СРОДКІ ГУМАРУ І САТЫРЫ
Ў БЕЛАРУСКАЙ МАСТАЦКАЙ ЛІТАРАТУРЫ**

КУЧЫНСКАЯ Дар'я Генадзьеўна

Навуковы кіраўнік :
доктар філалагічных навук,
прафесар М. Р. Прыгодзіч

Мінск, 2020

РЭФЕРАТ

Кучынская Дар'я Генадзьеўна

МОЎНЫЯ СРОДКІ САТЫРЫ І ГУМАРУ Ў БЕЛАРУСКАЙ ЛІТАРАТУРЫ

Аб'ём дыпломнай работы складае 77 старонак, спіс выкарыстаных крыніц – 50 пазіцый.

Ключавыя словы: САТЫРА, ГУМАР, АНАМАСТЫКОН, ПРЫКАЗКІ, ПРЫМАЎКІ, КАЛАМБУР, ГІПЕРБАЛА, ЛІТОТА.

Аб'ект даследавання – моўныя сродкі рэалізацыі гумару і сатыры ў помніках беларускай літаратуры XVI-XVII стст. як пачатковага перыяду станаўлення гэтых жанраў і твораў адпаведнай тэматыкі беларускай літаратуры XIX -- XXI стагоддзяў.

Прадмет даследавання – асаблівасці лексіка-семантычнага выкарыстання моўных сродкаў гумару і сатыры ў творах беларускіх аўтараў на працягу ўсёй гісторыі станаўлення і развіцця беларускай літаратуры.

Мэта даследавання – вызначэнне рэпертуару моўных сродкаў гумару і сатыры ў творах беларускай мастацкай літаратуры, выяўленне адметных рыс у творчасці беларускіх паэтаў і празаікаў, што працуюць у адпаведным жанры.

Метады даследавання: апісальна-аналітычны, аналізу і сінтэзу, параўнання, сістэматызацыі, а таксама прыёмы сістэмнай класіфікацыі.

Атрыманыя вынікі і іх навізна. Устаноўлены асноўныя моўныя прыёмы (гіпербала, літота, каламбур і інш.) і таксама выяўлены разнастайныя (вербальныя і невербальныя) сродкі камічнага, пры дапамозе якіх аўтары дасягаюць камічнага эфекту ў мастацкіх творах. Практычная значнасць заключаецца ў пашырэнні і паглыбленні навуковых уяўленняў пра працэс гумару і сатыры ў творах беларускіх аўтараў на працягу ўсёй гісторыі станаўлення і развіцця беларускай літаратуры. Навуковая навізна абумоўлена тым, што у рабоце разгледжаны працэс эвалюцыі сродкаў гумару і сатыры на працягу пісьмовай гісторыі беларускай мастацкай літаратуры; выяўлены асноўныя моўныя сродкі, якія ўваходзяць у сатырычныя і гумарыстычныя творы беларускіх пісьменнікаў.

Рэкамендацыі па выкарыстанні атрыманых вынікаў. Матэрыялы і вынікі дыпломнай работы могуць быць выкарыстаны ў навукова-даследчай дзейнасці, пры правядзенні заняткаў па сучаснай беларускай мове і літаратуры ў сярэдняй школе.

РЕФЕРАТ

Кучинская Дарья Геннадьевна

ЯЗЫКОВЫЕ СРЕДСТВА САТИРЫ И ЮМОРА В БЕЛОРУССКОЙ ЛИТЕРАТУРЕ

Объем дипломной работы составляет 77 страниц, список использованных источников – 50 позиций.

Ключевые слова: САТИРА, ЮМОР, ОНОМАСТИКОН, ПОСЛОВИЦЫ, ПОГОВОРКИ, КАЛАМБУР, ГИПЕРБОЛА, ЛИТОТА.

Объект исследования – языковые средства реализации юмора и сатиры в памятниках белорусской литературы XVI-XVII вв. как начального периода становления этих жанров и произведений соответствующей тематики белорусской литературы XIX -- XXI веков.

Предмет исследования – особенности лексико-семантического использования языковых средств юмора и сатиры в произведениях белорусских авторов на протяжении всей истории становления и развития белорусской литературы.

Цель исследования – является определение репертуара языковых средств юмора и сатиры в произведениях белорусской художественной литературы, определение отличительных черт в творчестве белорусских поэтов и прозаиков, работающих в соответствующем жанре.

Методы исследования: описательно-аналитический, анализа и синтеза, сравнения, систематизации, а также приемы системной классификации.

Полученные результаты и их новизна. Установлены основные языковые приёмы (гипербола, литота, каламбур и др.) и также выявлены разнообразные (вербальные и невербальные) средства, при помощи которых авторы достигают комического эффекта в художественных произведениях. Практическая значимость заключается в расширении и углублении научных представлений о процессе юмора и сатиры в произведениях белорусских авторов на протяжении всей истории становления и развития белорусской литературы. Научная новизна обусловлена тем, что в работе рассмотрен процесс эволюции средств юмора и сатиры на протяжении письменной истории белорусской художественной литературы; выявлены основные языковые средства, входящие в сатирические и юмористические произведения белорусских писателей.

Рекомендации по использованию полученных результатов. Материалы и результаты дипломной работы могут быть использованы в научно-исследовательской деятельности, при проведении занятий по современному белорусскому языку и литературе в средней школе.

REPORT

Darya Kuchinskaya

LANGUAGE MEANS OF SATIRE AND HUMOR IN BELARUSIAN LITERATURE

The quantity of the graduation work is 77 pages, the list of sources is 50 positions.

Keywords: SATIRE, HUMOR, ONOMASTICON, PROVERBS, SAYINGS, PUN, HYPERBOLE, LITOTA.

The object of research is the language means of humor and satire realization in the monuments of Belarusian literature of the XVI-XVII centuries as the initial period of formation of these genres and works of the appropriate subject of Belarusian literature of the XIX - XXI centuries.

The subject of the research is lexical and semantic features of language means (humor and satire) in the works of Belarusian authors throughout the history of the formation and development of Belarusian literature.

The purpose of the research is to determine the repertoire of language means of humor and satire in works of Belarusian literature, to define distinctive features in the work of Belarusian poets and prose writers working in the appropriate genre.

Research methods: descriptive and analytical methods, comparison, systematization, methods of system classification.

The results and their novelty. The main language techniques (hyperbole, litot, pun, etc.) are established. Various (verbal and non-verbal) means by which the authors achieve a comic effect in their works of art are identified. Practical significance lies in the expansion and deepening of scientific ideas about the process of humor and in the works of Belarusian authors throughout the history of the formation and development of Belarusian literature. The scientific novelty is due to the fact that the report considers the process of evolution of humor and satire throughout the written history of Belarusian fiction; the main language means included in satirical and humorous works of Belarusian writers are identified.

Recommendations for using the results. The graduation work's materials and results can be used in research activities and also in classes on modern Belarusian language and literature in high school.